

ծառայել իրրև լեզուագիտական նիւթ հայկական բարրառների ուսումնասիրութեան համար, որովհետև ինչպէս պր. Գ. Խալաթեանն էլ ինքը ուղիղ նկատում է՝ սորա գրի չեն առնուած յատկապէս լեզուաբանական նպատակով և երկրորդ (և այս ամենէականն է)՝ բարրառախօսական նիւթեր հաւաքողը անպատճառ հմուտ պիտի լինի լեզուագիտութեան և հնչիւնագիտութեան, իսկ պր. Հայկունի դժբախտաբար զուրկ է մասնագիտական նախապատրաստութիւնից, Պար. Հայկունու գիրքը կարեոր է միմիայն իւր բովանդակութեամբ և այս աշխատութիւնից կարող են օգտուիլ ժողովրդական բանահիւսութիւն և աղբազրութիւն ուսումնասիրողները: Այս տեսակէտից Լազարեան ճեմարանի նոր հրատարակութիւնը և սրա ծերունի աշխատասէր հեղինակը արժանի են ամենայն գովասանքի:

Գրքի տպագրութիւնը բաւական մաքուր և գեղեցիկ է: Զենք հասկանում թէ ինչո՞ւ պր. Խալաթեան ո՛չ մի տեղ առաջարանում չէ յիշել, որ այս գիրքը տպուած է Էջմիածնայ Մայր Աթոռի տպարանում: Մի՞թէ հայերիս համար ուրախալի չէ շեշտել Մայր Աթոռի իւրաքանչիւր գովասանքի արժանի առաջագիմութիւնը:

Յ. Մ.

Մեսրոպ Մաեսոց. Կազմեց Ե. Թ. Հրաս. Յովհաննէս Արամեանցի. 1 պատկերով. Ալեքսանդրապոլ. 1901. 80, էջ 5—32 (գինն է 5 կոպ.):

Բեօրնսօն. Կազմեց Ե. Թովչեան. Հրաս. Յովհաննէս Արամեանցի. 1 պատկերով. Ալեքսանդրապոլ. 1901. 80, էջ 5—42 (գինն է 10 կոպ.):

Մանմեղ. Կազմեց Ե. Թ. Հրաս. Յովհաննէս Արամեանցի. 2 պատկերով. Ալեքսանդրապոլ. 1901. 80, էջ 5—35 (գինն է 7 կոպ.):

Յովհաննէս Արամեանցի հրատարակութեամբ լոյս են տեսել Եղիշէ Թովչեանի կազմած Մեսրոպ Մաշտոցի, Մահմեթի և Բեօրնսօնի կենսագրութիւնները, իսկ շուտով հրատարակուելու են Սահակ Պարթև, Իրսէն և Հաուպտման, Պ. Ե. Թովչեանի այս փոքրիկ գրքոյկները բաւական սահուն լեզուով գրուած կոմպիլացիաներ են: Մի փոքր անյաջող է Մեսրոպ Մաշտոցի կենսագրութիւնը և գրքի գիւտի պատմութիւնը, որովհետև հեղինակը՝ նախ՝ ծանօթ չէ բանասիրութեան յարուցած խնդիրներին գրքի գիւտի մասին, երկրորդ՝ նա իւր աշխատութեան մէջ կրկնում է իրրև ճշմարտութիւններ բանասէրների սխալ և անընդունելի ենթադրու-

թիւները, Օրինակ՝ պ. Ե. Թ. ասում է, որ «Հին ժամանակներում նրանք (այսինքն՝ հայերը) դորձ էին ածում մի տեսակ պայմանական-իէրոգլիֆական նշանների, որոնց մի քանի նմուշները մնացել են մինչև մեր օրերը (?)»։ Զգիտենք թէ այդ ի՞նչ իէրոգլիֆների մասին է հեղինակի խօսքը։ Մեր հին մատենագրութիւնը ոչ միայն «աղքատիկ» չէ, այլ բաւական հարուստ է։ Ո՞րտեղից է հեղինակը վերցրել, որ «Մեսրոպ անունը առաջ է եկել պարսկական միւշրիֆ բառից», իսկ Մաշտոց յունական ծագում ունի և «նշանակում է բարձրութիւն»։ Այս տեսակ սխալները սովորական են պարոն Ե. Թ.-ի աշխատութեան մէջ, և ընդհանրապէս՝ հին հայոց կեանքին, պատմութեանը և գրականութեանը վերաբերեալ դասագրքերը կամ հանրամատչելի ընթերցանութեան համար կազմուած գրքոյկները՝ համարեա բոլորն էլ դժբախտաբար նոյն թերութիւններն ունին։

Յ. Մ.

Ս ա ճ ու ա ծ գ Ր Բ Ե ր

1. Լումայ, երկամեսայ հանդէս. № 1. 1902. Յունուար. Թիֆլիս։

2. Кавказский Вѣстникъ, годъ III, 1902, январь. Тифлисъ.

3. «Էմինեան Ազգագրական ժողովածու», հրատ. Լազարեան ձեմարանի Արևելեան Լեզուաց. Հատոր Բ. Ժողովրդական վէպ և հէքեաթ, հաւաքեց Ս. Հայկունի. Մոսկուա-Վաղարշապատ. 1901 (գինն է 1 ռ. 25 կոպ.)։

4. Къ вопросу о порядкѣ производства брачныхъ дѣлъ въ армяно-григоріанской церкви. С. Т.

5. Մեսրոպ Մաշտոց. կապմեց Ե. Թ., հրատ. Յովհաննէս Արամեանցի. Ալեքսանդրապոլ, 1901 թ., գինն է 5 կ.։